

Džon Grin
U POTRAZI
ZA ALJASKOM

Prevela
Ksenija Vlatković

Laguna

Naslov originala

John Green
LOOKING FOR ALASKA

Copyright © 2005 by John Green

All rights reserved including the rights of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with **Dutton Children's Books**, a division of Penguin Young Readers Group, a member of Penguin Group (USA) Inc.

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Mojoj porodici:

Sidniju Grinu, Majku Grinu i Henku Grinu

„Iz sve snage sam se trudio da postupam ispravno.“

(Poslednje reči predsednika Grovera Klivlenda)

PRE

Sto trideset šest dana pre

Nedelju dana pre nego nego što sam napustio porodicu, Floridu i ostatak mog maloletničkog života zbog odlaska u internat u Alabami, moja majka uporno je navaljivala da mi priredi oproštajnu zabavu. Reći da sam imao mala očekivanja značilo bi dramatično potceniti čitavu stvar. Iako sam bio manje-više prinuđen da pozovem sve svoje „školske drugare“, to jest, gomilu odrpanaca sa glume i čudaka sa engleskog pored kojih sam iz društvene pristojnosti morao da sedim u mračnoj kafeteriji moje državne škole, znao sam da neće doći. Pa ipak, u zanosu obmane da sam nekako sve ove godine tajio od nje svoju popularnost, majka nije odustajala. Spremila je omanju planinu namaza od artičoke. Okitila je dnevnu sobu zelenim i žutim trakama, bojama moje nove škole. Kupila je dva pakovanja konfeta i poređala ih po ivici stočića za kafu.

A kad je petak konačno stigao, i ja uglavnom priveo pakovanje kraju, u 16.56 min sela je pored tate i mene na sof u dnevnoj sobi da strpljivo sačeka dolazak Majlsove oproštajne

konjice. Žalosno je što se konjica sastojala od tačno dvoje ljudi: Meri Loson, jedne sićušne plavuše sa pravougaonim naočarima i njenog debeljuškastog (da ne budem previše grub) dečka, Vila.

„Hej, Majlse“, rekla je Meri, sedajući.

„Hej“, rekao sam.

„Kako si proveo leto?“, upitao me je Vil.

„Dobro. Ti?“

„Fino. Izvodili smo predstavu *Isus Hrist superzvezda*. Pomagao sam oko kulisa. Meri je radila svetla“, rekao je Vil.

„Strava.“ Upućeno sam klimnuo glavom i time su uglavnom sve naše teme za razgovor bile potrošene. Mogao sam ih pitati ponešto o *Isusu Hristu superzvezdi*, osim što pod jedan, nisam znao šta je to, pod dva, nije me ni zanimalo da saznam, a pod tri, neobavezno ćaskanje mi nikad nije išlo od ruke. Moja mama, međutim, može satima neobavezno da ćaska, pa je produžila neprijatnu situaciju raspitujući se o rasporedu po kome su izvođene probe, kako je prošla predstava i da li je imala uspeha.

„Pretpostavljam da jeste“, rekla je Meri. „Mnogo ljudi je videlo, pretpostavljam.“ Meri je od onih ljudi što mnogo vole da pretpostavljaju.

Konačno je Vil rekao: „Pa, samo smo svratili da se pozdravimo. Moram da vratim Meri kući do šest. Lepo se provedi u internatu, Majlse.“

„Hvala“, odgovorio sam, odahnuvši. Jedino gore od zabave na koju ti niko ne dođe jeste zabava na koju ti dođu samo dva izrazito i duboko nezanimljiva lika.

Oni su otišli, a ja ostao da sedim sa roditeljima i da buljim u isključen televizor, koji sam želeo da uključim mada sam bio svestan da ne bi trebalo. Osećao sam da me oboje posmatraju, očekujući da briznem u plač ili štogod slično, kao da

od samog početka nisam znao da će sve tačno tako ispasti. Osim što *jesam* znao. Osećao sam s kolikim su sažaljenjem umakali čips u namaz od artičoka namenjen mojim izmišljenim prijateljima, iako nije bilo potrebe da žale više od mene. Nisam bio razočaran. Moja su se očekivanja ispunila.

„Da li zbog ovoga želiš da odeš?“, pitala je mama.

Na trenutak sam se zamislio, vodeći računa da je ne pogledam. „Ovaj, pa ne“, rekao sam.

„Pa, zašto onda?“, pitala je. To nije bio prvi put da me to pita. Mama nije bila previše oduševljena što odlazim u internat, a nije se ni trudila da to sakrije.

„Je l' zbog mene?“, pitao je tata. I on je išao u Kalver Krik, isti taj internat u koji sam i ja polazio, baš kao i oba njegova brata i sva njihova deca. Mislím da mu se dopadala ideja da ću krenuti njegovim stopama. Stričevi su mi ispredali priče o tome kako je moj otac bio čuven u kampusu po tome što je u isto vreme pravio urnebes i dobijao najviše ocene iz svih predmeta. To je zvučalo kao bolji život u poređenju s ovim koji sam ja vodio na Floridi. Ali ne, ni tata nije bio razlog. Ne sasvim.

„Sačekaj“, rekao sam. Otišao sam u tatinu radnu sobu i pronašao biografiju Fransoa Rablea. Voleo sam da čitam biografije pisaca, čak iako nikad nisam (kao što je bio slučaj i sa gospodinom Rableom) pročitao neko njihovo pravo delo. Prelistao sam knjigu do kraja i pronašao označeni citat („NIKAD NE PODVLAČI MARKEROM MOJE KNJIGE“, tata mi je ponovio hiljadu puta. Ali kako zamišlja da drugačije pronađem ono što tražim?)

„Dakle, ovaj tip“, rekao sam, stojeći u do vratku dnevne sobe. „Fransoa Rable. Bio je pesnik. Poslednje reči su mu bile: 'Krećem u potragu za velikim možda'. Eto zašto idem. Da ne bih čekao da budem na samrti pa da počnem da tragam za velikim možda.“

I to ih je ućutkalo. Pošao sam za *velikim možda*, a i njima je bilo jasno, baš kao i meni, da ga sigurno neću pronaći sa likovima kao što su Vil i Meri. Ponovo sam seo na sofu, između mame i tate, i tata mi je prebacio ruku preko ramena, i ostali smo tako, da zajedno ćutimo na sofi, još neko vreme, dok mi se nije učinilo da je u redu da uključimo televizor, pa smo večerali namaz od artičoka i gledali kanal *Histori*, i s obzirom na to kakvih oprostajnih zabava ima, ova i nije tako loše ispala.

Sto dvadeset osam dana pre

Florida je, naravno, prilično topla, a i vlažna. Toliko je zapravo topla da se odeća lepi za telo kao selotejp, a graške znoja se poput suza slivaju sa čela pravo u oči. Ali toplo je samo napolju, a ja sam napolje uglavnom izlazio jedino kada bih prelazio iz jedne klimatizovane prostorije u drugu.

Zato nisam bio pripremljen na jedinstvenu vrstu vrućine koja me je dočekala dvadeset pet kilometara južno od Bermingama u Alabami, u privatnoj srednjoj školi Kalver Krik. Moji roditelji su parkirali na travnjak svoj SUV,* svega nekoliko koraka dalje od moje spavaonice, sobe 43. Ali svaki put kad sam napravio tih nekoliko koraka između sobe i automobila, ne bih li izneo ono što mi se tog časa činilo kao nepotrebna gomila stvari, sunce mi je takvom opakom žestinom pržilo kožu kroz odeću, da sam se najozbiljnije uplašio paklenog ognja.

Mami, tati i meni bilo je potrebno svega nekoliko minuta da iznesemo stvari iz kola, ali moja neklimatizovana soba, iako srećom skrivena od sunca, bila je jedva nešto hladnija.

* Engl.: SUV – *Sport Utility Vehicle*, skraćena za sportska vozila, džipove i sl. (Prim. prev.)

Iznenadila me je njena unutrašnjost; zamišljao sam debele tepihe, zidove obložene lamperijom, viktorijanski nameštaj. Osim jednog jedinog luksuza – zasebnog kupatila – dobio sam kutiju. Sa zidovima od cigle prekrivenim debelim slojem belog kreča i linoleumskim podom na zeleno-bele kocke, mesto je pre podsećalo na bolničku sobu nego na spavaonicu iz mojih snova. Kreveti na sprat od neobrađenog drveta sa dušecima u vinilskom omotaču nagurani su preko puta prozora u dnu sobe. Stolovi, komode i police sa knjigama visili su na zidovima ne bi li se predupredilo njihovo kreativno razmeštanje po podu. *I nije bilo rashladnog uređaja.*

Dok sam sedeo na donjem krevetu, mama je otvorila sanduk sa stvarima, zgrabila naramak biografija od kojih je moj otac pristao da se odvoji i počela da ih ređa na police.

„Mogu i sam da se raspakujem, mama“, rekao sam. Tata je ustao. Bio je spreman za polazak.

„Pusti da ti barem krevet namestim“, rekla je mama.

„Ne, stvarno. Mogu i sam. U redu je.“ Zato što jednostavno ne možeš doveka odlagati tako nešto. U nekom trenutku jednostavno povučеш flaster i zaboli te, ali onda sve prođe pa odahneš.

„Bože, baš ćeš nam nedostajati“, odjedanput rekla je mama, pažljivo gazeći preko minskog polja od kofera na putu do kreveta. Ustao sam i zagrlio je. Prišao je i tata, pa smo stajali tako zajedno. Bilo je previše toplo i bili smo previše znojavi da bi taj zagrljaj mogao predugo da traje. Znao sam da se očekuje da zaplačem, ali živio sam sa roditeljima šesnaest godina, pa mi se činilo da smo prerasli probno razdvajanje.

„Ne brinite“, osmehnuo sam se. „Još ću da naučim da govorim po južnjački.“ Mama se nasmejala.

„Ne pravi gluposti“, rekao je tata.

„Dobro.“

„Nema droge. Nema pića. Nema pušenja.“ Kao maturant Kalver Krika radio je ono o čemu sam samo mogao da sanjam: tajne zabave, jurnjava preko pokošenih poljana (uvek se vajkao kako su u to vreme u školu išli samo dečaci), droga, piće i cigarete. Bilo mu je potrebno neko vreme da prestane da puši, ali sad je već odavno ostavio za sobom to burno vreme.

„Volim te“, ispalili su oboje u isto vreme. Trebalo je i to da se kaže, ali su te reči čitavu stvar učinile stravično neprijatnom, kao kad gledaš dedu i babu kako se ljube.

„Volim i ja vas. Javljaću se svake subote.“ U sobama nismo imali telefone, ali su moji roditelji zahtevali da me smeste pored jednog od pet javnih telefona Kalver Krika.

Ponovo su me zagrlili – prvo mama, pa tata – i na tome se završilo. Kroz stražnji prozor gledao sam kako se odvoze vijugavim putem iz kampusa. Pretpostavljam da je trebalo da osetim ljigavu, razneženu tugu. Ali kako mi je uglavnom bilo samo do toga da se nekako rashladim zgrabio sam jednu od radnih stolica i seo ispred vrata u senku strehe, iščekujući dašak vetra koji nikako da stigne. Napolju je vazduh bio nepomičan i težak kao i onaj unutra. Zverao sam po mom novom prebivalištu; šest jednospratnica, u svakoj po šesnaest soba, obrazovale su šestougao oko velikog travnatog kruga. Podsećale su na neki predimenzionirani starinski motel. Na sve strane grlili su se momci i devojke, osmehivali i šetkali. Gajio sam slabašnu nadu da će mi neko prići i obratiti mi se. Zamišljao sam taj razgovor:

„Hej. Ovo ti je prva godina ovde?“

„Aha. Aha. Sa Floride sam.“

„Strava. Onda ti sigurno ne smeta ova vrućina?“

„Smetala bi mi sve i da sam iz Hajdsa“, našalio bih se. Ostavio bih dobar prvi utisak. *Oh, duhovit je. Taj tip Majls je baš otkaćen.*

Naravno, to se nije dogodilo. Nikad se ništa nije dogodilo onako kako sam zamišljao.

Smoren, vratio sam se unutra, skinuo košulju, legao na donji krevet, na usijani dušek u vinilskom omotaču i zatvorio oči. Nikad se ne bih ponovo rodio zbog krštenja i plakanja i tako toga, ali ništa nije bilo bolje ni roditi se kao čovek bez poznate prošlosti. Prisetio sam se ljudi o kojima sam čitao – Džona F. Kenedija, Džejsma Džojisa, Hemfrija Bogarta – koji su išli u internate, i njihovih dogodovština – Kenedi je, na primer, obožavao da pravi smicalice. Pomislilo sam na *veliko možda* i na ono što me možda čeka, i na ljude koje bih mogao upoznati, i na to kakav će mi cimer biti (nekoliko nedelja ranije dobio sam pismo u kome sam saznao da se zove Čip Martin, ali ništa više od toga). Ko god bio taj Čip Martin, nadao sam se da će doneti arsenal snažnih ventilatora, jer ja nijedan nisam spakovao, a već sam osećao kako mi znoj natapa dušek u vinilskom omotaču, što mi je do te mere bilo gadno da sam odustao od razmišljanja i podigao dupe ne bih li pronašao peškir da njime obrišem znoj. A onda sam pomislio, *pa, pre pustolovina prvo dolazi raspakivanje.*

Uspeo sam da zalepim kartu sveta na zid i da spakujem većinu odeće u fioke, pre nego što sam zaključio da se od toplog, vlažnog vazduha i zidovi znoje, i rešio da nije pravi trenutak za fizički rad. Vreme je bilo za jedan veličanstveno hladan tuš.

Iza vrata malog kupatila visilo je jedno veliko ogledalo, od poda do plafona, tako da nisam mogao izbeći odraz mog nagog tela kad sam se nagnuo da odvrnem slavinu tuša. Uvek bi me prenerazilo koliko sam mršav; činilo mi se da mi se tanušne ručice nimalo ne popunjavaju u predelu od lakata do ramena, a prsima je nedostajala i najmanja naznaka bilo sala bilo mišića, zbog čega sam se postideno zapitao šta bi se

moglo učiniti sa tim ogledalom. Razmaknuo sam jednostavnu belu zavesu tuša i uskočio unutra.

Nažalost, tuš je izgleda bio namenjen nekome ko je visok metar i žilet, pa sam uspeo da pokvasim samo donji deo grudnog koša – slavinom koja je jedva kapala. Da bih umio lice natopljeno znojem morao sam da raširim noge i prilično se sagnem. Siguran sam da Džon F. Kenedi (koji je prema biografiji bio visok preko metar osamdeset, baš kao i ja) sigurno nije morao da *čući* u *svom* internatu. Ali ovo je bila grozota posebne vrste, i dok mi je tuš jedva kvasio telo, pitao sam se da li ću ovde uopšte pronaći *veliko možda* ili sam se samo žestoko prešao.

Kad sam posle tuširanja otvorio vrata kupatila, samo sa peškirom oko struka, ugledao sam niskog, mišićavog tipa sa žbunom smeđe kose. Vukao je ogromnu maslinastozelenu platnenu torbu kroz vrata moje sobe. Jedva metar i po visok, lepo građen, poput umanjene skulpture Adonisa,* uneo je za sobom reski miris duvana. *Sjajno*, pomislio sam, *go upoznajem cimera*. Uvukao je platnenu torbu u sobu, zatvorio vrata i prišao mi.

„Ja sam Čip Martin“, objavio je dubokim glasom, glasom radio-voditelja. Pre nego što sam uspeo da odgovorim, dodao je: „Pružio bih ti ruku, ali mislim da je pametnije da ne puštaš taj peškir, bar dok ne navučješ neku odeću.“

Nasmejao sam se, klimajući mu glavom (to je kul, zar ne? to klimanje?), i rekao: „Ja sam Majls Halter. Drago mi je.“

„Majls, kao u 'odlazim pre spavanja'?“, ** upitao je.

* Adonis, po helenskoj mitologiji lepi mladić-pastir u koga se zaljubila Afrodit; poginuo od divljeg vepra, a iz njegove krvi nikao je cvet. (Prim. prev.)

** Kao u pesmi Roberta Frosta (1874–1963), poznatog američkog pesnika poznatog po svojim realističnim prikazima ruralnog života i vladanjem američkim kolokvijalnim govorom. (Prim. prev.)

„A?“

„Pesma Roberta Frosta. Čuo si za njega?“

Odmahnuo sam glavom.

„Računaj onda da imaš sreće.“ Osmehnulo se.

Zgrabio sam čisto rublje, plavi *adidas* fudbalski šorc i belu majicu, promrmljao da se vraćam za čas i odjurio u kupatilo. Toliko o dobrom prvom utisku.

„I, gde su ti roditelji?“, upitao sam ga iz kupatila.

„Moji roditelji? Otac mi je trenutno u Kaliforniji. Možda se uvalio u svoju *la-z-boj** fotelju. Možda vozi kamion. U svakom slučaju, opija se. A mama verovatno ovog časa napušta kampus.“

„Oh“, izustio sam, već obučen i ne baš siguran šta da kažem na tako lične podatke. Nije trebalo da pitam, valjda, ako nisam hteo da znam.

Čip je dograbio neki čaršav i prebacio ga preko gornjeg kreveta. „Ja sam od onih što spavaju na gornjem. Nadam se da ti ne smeta?“

„Ovaj, ne. Svejedno mi je.“

„Vidim da si ukrasio sobu“, rekao je, pokazujući rukom na kartu sveta. „Dopada mi se.“

A onda je počeo da nabraja zemlje. Govorio je jednoličnim glasom, kao da je to činio već hiljadu puta.

Avganistan.

Albanija.

Alžir.

Američka Samoa.

Andora.

I tako dalje. Završio je slovo A i pre nego što je stigao da podigne glavu i da primeti moj zapanjeni pogled.

„Mogao bih da nastavim, ali neću da te ugušim. To sam naučio preko leta. Gospode, ne možeš ni da pretpostaviš kako

* Kanadska firma za proizvodnju nameštaja. (Prim. prev.)

je leti dosadno u Nju Houpu u Alabami. Kao da gledaš soju kako raste. Odakle si ti, inače?“

„Sa Floride“, rekao sam.

„Nikad bio.“

„Baš neviđeno, to sa zemljama“, kazao sam.

„Da, svako ima neki dar. Ja mogu da pamtim. A ti...?“

„Pa, znam poslednje reči mnogih ljudi.“ Uživao sam u tome da učim poslednje reči. Drugi su imali čokoladu, a ja posmrtnu izjave.

„Na primer?“

„Dopadaju mi se reči Henrika Ibzena. On je bio pisac.“ O Ibzenu sam dosta znao, ali nikad nisam pročitao nijednu njegovu dramu. Nisam voleo da čitam drame. Voleo sam da čitam biografije.

„Da, znam ko je on bio“, rekao je Čip.

„Dobro, pa, on je neko vreme bolovao i bolničarka mu je rekla: 'Čini se da vam je od jutros bolje', a Ibzen ju je pogledao i rekao: 'Naprotiv', i umro.“

Čip se nasmejao. „Morbidno. Ali dopada mi se.“

Ispričao mi je da je već treću godinu u Kalver Kriku. Došao je u osmom razredu, a sad je kao i ja, treći srednje. Stipendista je, kazao je. Sa punom vožnjom. Čuo je bio da je Kalver Krik najbolja škola u Alabami, pa je u prijavi napisao da bi voleo da se upiše u školu u kojoj se čitaju dugačke knjige. Nevolja je, objasnio je u svom radu, što je njegov tata kod kuće imao običaj da ga gađa knjigama, pa je iz bezbednosnih razloga držao samo tanke knjige u mekom povezu. Roditelji su mu se razveli u drugom srednje. Dopadao mu se „Krik“, kako ga je nazvao, „ali ovde moraš da se čuvaš učenika i nastavnika. A ja mrzim da se čuvam“. Nacerio se. Ni ja nisam voleo da se čuvam – ili sam barem želeo da se tako predstavim.

Sve mi je to ispričao kopajući po platnenoj torbi i ubacujući garderobu u fioke potpuno rasterećeno. Čip nije verovao u

odvojene fioke za čarape i majice. Verovao je da su sve fioke stvorene ravnopravne i punio ih je dokle god su mogle da prime stvari. Moja mama bi umrla kada bi to videla.

Čim je završio „raspakivanje“, Čip me je grubo udario u rame, rekavši: „Nadam se da si jači nego što izgledaš“, i izašao na vrata, ostavivši ih otvorena. Posle nekoliko sekundi je provirio i zatekao me kako mirno stojim. „Pa kreni, Majlse* da prepešačim do Haltera. Treba da obavimo neka sranja.“

Probili smo se do TV sale, koja je prema Čipovim rečima posedovala jedini kablovski televizor u kampusu. Preko leta služila je kao skladište. Skoro do plafona napakovana kaučima, frižiderima i uvijenim tepisima, TV sala je vrvela od učenika koji su pokušavali da pronađu i odvuku svoje stvari. Čip se javio nekolicini, ali me ni sa kim nije upoznao. Dok je koračao kroz lavirint od kauča ja sam stajao pored ulaza u sobu, svojski se trudeći da ne preprečujem put parovima cimera koji su pokušavali da provuku nameštaj kroz uzana vrata.

Čipu je bilo potrebno deset minuta da pronađe svoje stvari, a još čitav sat da ih iz TV sale u četiri ture prenesemo preko kruga spavaonice do sobe 43. Na kraju sam želeo da se uvučem u Čipov mini frižider i prespavam sto godina, ali Čipu kao da nisu smetali ni umor ni vrućina. Seo sam na njegov kauč.

„Pronašao sam ga na ulici u komšiluku pre nekoliko godina“, rekao je za kauč, dok je pokušavao da montira moj *plejstejšen 2* na svoj ormarić pored kreveta. „Znam da je koža malo ispucala, ali šta mari. To je jedan stvarno dobar kauč.“ Koža je bila više nego ispucala – ostalo je svega trideset procenta svetloplave veštačke kože, ostalih sedamdeset posto činilo je penasto punjenje – ali meni je ipak bio stvarno dobar.

* U pitanju je igra reči, na engleskom se ime Majls piše isto kao i milja u množini. (Prim. prev.)

„Dobro“, rekao je. „To bi otprilike bilo to.“ Prišao je svom stolu i izvadio kotur samolepljive trake iz fioke. „Sad nam još samo treba tvoj sanduk.“

Ustao sam, izvukao sanduk ispod kreveta a Čip ga je namestio između kauča i *plejstejšena 2*, a onda počeo da cepka komadiće lepljive trake. Ispisao je njima na sanduku STOČIĆ.

„Eto“, rekao je. Seo je i podigao noge na, ovaj, *stočić*. „Gotovo.“

Seo sam pored njega, a on me je pogledao i najedared rekao: „Pazi. Nemam nameru da te uvodim u društveni život Kalver Krika.“

„Ovaj, dobro“, rekao sam, ali sam osetio kako mi reči zapinju u grlu. Upravo sam ovom tipu dovukao kauč po neverovatno jakom suncu a nisam mu čak ni simpatičan.

„Uglavnom, ovde imaš dve grupe ljudi“, objasnio je, govoreći sa naglašenim nestrpljenjem. „Imaš uobičajene stanare, kao što sam ja, i Nedeljne ratnike; i oni stanuju ovde, samo što su oni bogataška deca iz Bermingama koja svakog vikenda odlaze u klimatizovane kuće svojih roditelja. To su ti kul klinici. Ja ih ne volim, a ni oni ne vole mene, pa ako si došao ovde ubeđen da ćeš kao glavni seronja iz svoje državne škole i ovde moći da izigravaš glavnog seronju, onda ti je pametnije da te ne viđaju sa mnom. A išao si u državnu školu, zar ne?“

„Uh...“, rekao sam. Rasejano sam počeo da čupkam rasepe na koži kauča, zabadajući prste u penastu belinu.

„Naravno da jesi, inače bi ti taj blesavi šorc stajao kako treba da si išao u privatnu školu.“ Nasmejao se.

Nosio sam šorc ispod kukova, jer sam mislio da tako kul izgledam. Konačno sam rekao: „Da, išao sam u državnu školu. Ali nisam tamo bio glavni seronja, Čipe. Bio sam običan seronja.“

„Ha! Ta ti je dobra. I ne zovi me Čip. Zovi me Pukovnik.“ Suzdržavao sam se da se ne nasmejem. „Pukovnik?“

„Da. Pukovnik. A tebe ćemo zvati... hmm. *Buca*.“

„A?“

„Buca“, rekao je Pukovnik. „Zato što si mršav. To se zove ironija, Buco. Čuo si za nju? A sad idemo po cigare, pa da počnemo ovu godinu kao što je red.“

Izašao je iz sobe, pretpostavivši da ću ga slediti, što sam ovaj put i učinio. Na sreću, sunce je zalazilo ka horizontu. Otišli smo pet vrata niže do sobe 48. Na vratima je samolepljivom trakom bila zalepljena tabla za pisanje. Na njoj je plavim markerom pisalo: *Aljaska je sama u sobi!*

Pukovnik mi je objasnio da je pod jedan, to Aljaskina soba, pod dva, da je sama u njoj zato što je devojka koja je trebalo da joj bude cimerka izbačena pred kraj prošle godine, i pod tri, da Aljaska ima cigarete, mada pri tome Pukovnik nije našao za shodno da me pita da li pod četiri, i ja pušim, što pod pet, nisam radio.

Pokucao je jednom, glasno. Glas iza zatvorenih vrata je odjeknuo: „Oh, bože, upadaj ti skraćeni čovečuljku da ti ispričam neviđenu priču.“

Ušli smo. Okrenuo sam se da zatvorim vrata, ali Pukovnik je odmahnuo glavom i rekao: „Posle sedam moraš da ostaviš otvorena vrata kad si u sobi kod devojke“, što sam jedva čuo zato što je ispred mene stajala najžešća devojka u istoriji ljudskog roda, u teksas šorc u odisečenih farmerki i majici na bretele boje kajsije. I pričala je, nadjačavajući Pukovnika, i to glasno i brzo.

„Znači, prvog dana raspusta, ja u dobroj staroj Stanici Vajn sa tim momkom koji se zove Džastin, i mi tako sedimo kod njega kući na kauču i gledamo televiziju – a, dozvoli samo da te podsetim, ja se tad već zabavljam sa Džejkom – zapravo, i dalje se zabavljam sa njim, što je već dovoljno

neverovatno, ali Džastin mi je drugar otkad smo bili klinici, pa tako sedimo i gledamo televiziju, i bukvalno ćaskamo o ispitima ili tako nečemu, kad me Džastin zagrlji, a ja pomislím, *Oh, baš fino, odavno se znamo i ovo mi uopšte nije neprijatno*, i nastavljamo da ćaskamo, kad se na pola moje rečenice, o analogiji ili tako nečemu, on obrušava kao jastreb i zatrubi mi na sisu. ZATRUBI. I to jedno previše snažno, u trajanju od dve do tri sekunde, TRUBLJENJE. I prvo što pomislím je, *Dobro, kako da otkaçim ove kandže sa sise pre nego što mi ostanu trajni ožiljci?*, a sledeće sam pomislila, *bože, jedva čekam da ispričam Takumiju i Pukovniku.*“

Pukovnik se nasmejao. Buljio sam, delimično zapanjen jačinom glasa koji je dopirao iz sićušne (mada, gospode, pune oblina) devojke, a delimično ogromnim hrpama knjiga nasloženim uza zidove. Njena biblioteka zauzimala je sve police a onda nastavljala da se preliva po čitavoj sobi u slojevima visokim do pasa, nemarno prislonjenim na zidove. Da se samo jedna od njih pomeri, pomislio sam, domino-efekat bi nas zatrpao lavinom literature i ugušio.

„Ko je tip što se ne smeje mojoj vrlo smešnoj priči?“ upitala je.

„Da, tačno. Aljaska, ovo je Buca. Buca pamti poslednje reči ljudi. Buce, ovo je Aljaska. Njoj su preko leta trubili na sisu.“ Krenula je prema meni, pruživši ruku, a onda je u poslednjem času brzo čučnula i svukla mi šorc.

„To je najveći šorc u državi Alabami.“

„Volim kad mi visi“, rekao sam, posramljeno, i podigao ga. Kod kuće na Floridi izgledao je kul.

„Otkad se poznajemo, Buce, previše puta sam video te tvoje pileće nožice“, rekao je Pukovnik bezizrazno. „Pa, Aljaska. Prodaj nam malo cigareta.“ A onda me je Pukovnik nekako obrlatio da platim pet dolara za paklu *marlboro lajta* koje nikad nisam imao nameru da pušim. Pozvao je Alja-

sku da nam se pridruži, ali ona je rekla: „Moram da nađem Takumija i ispričam mu za Trubicu.“ Okrenula se prema meni i upitala me: „Jesi li ga video?“ Nisam imao predstavu da li sam video Takumija, pošto nisam imao pojma ko je on. Samo sam odmahnuo glavom.

„Važi. Onda se vidimo kod jezera za koji minut.“ Pukovnik je klimnuo glavom.

Na obodu jezera, malo ispred pešćane (mada mi je Pukovnik rekao veštačke) plaže seli smo na veliku drvenu baštensku ljuljašku. Napravio sam neizbežnu šalu: „Nemoj da me hvataš za sisu“. Pukovnik se neizbežno nasmejao, a onda me upitao: „Hoćeš dim?“ Nikad nisam probao da pušim, ali ko se u kolo uhvati...

„Je l' ovde bezbedno?“

„I ne baš“, rekao je, a onda upalio cigaretu i pružio mi je. Uvukao sam dim. Zakašljao se. Zašištao. Pokušao da udahnem vazduh. Ponovo se zakašljao. Pomislio da ću povratiti. Dok mi se vrtelo u glavi, šćepao sam naslon ljuljaške, bacio cigaretu na zemlju i zgazio je, uveren da moje *veliko možda* ne uključuje cigarete.

„Mnogo pušiš?“ Nasmejao se, a onda mi pokazao prstom belu mrlju sa druge strane jezera i rekao: „Vidiš ono?“

„Aha“, rekao sam. „Šta je to? Neka ptica?“

„Labud“, rekao je.

„Vau. Škola sa labudom. Vau.“

„Taj labud je potomak satane. Nikad mu ne prilazi bliže od ovoga.“

„Zašto?“

„Ima neki problem sa ljudima. Valjda su ga zlostavljali, ili tako nešto. Ima da te rastrgne na komadiće. Orao ga je doneo da nas spreči da idemo na drugu stranu jezera da pušimo.“

„Orao?“

„Gospodin Starns. Šifrovano ime: Orao. Prodekan za učenike. Većina nastavnika živi u kampusu, i svi mogu da te uhvate. Ali samo Orao živi u krugu spavaonica, i on sve vidi. Taj može da namiriše cigarete na pet kilometara.“

„Zar njegova kuća nije tamo?“, upitao sam, pokazujući je. I pored sumraka sam sasvim jasno razaznao kuću, što je značilo da i on nas može da vidi.

„Da, ali nema običaj da preduzima blickrig* dok ne počne nastava“, rekao je Čip nonšalantno.

„Gospode, ako se uvalim u nevolju roditelji će me ubiti“, rekao sam.

„Pretpostavljam da preteruješ. Ali vidi, upadaćeš u nevolje. Samo što devedeset devet posto vremena roditelji neće morati da znaju za to. Škola ne želi da tvoji roditelji pomisle da su te ovde sjebali isto kao što ni *ti* ne želiš da tvoji roditelji misle da si se sjebao.“ Snažno je izdahnuo tanku prugu dima prema jezeru. Morao sam da priznam, izgledao je kul dok to radi. Kao da je nekako postao viši. „Kako bilo, čak i ako upadneš u nevolju, nikom ništa ne odaj. Mislim, mrzim ove bogate balavce ovde sa vatrenom žestinom, koju uglavnom čuvam samo za zubare i mog oca. Ali to ne znači da bih mogao da ih cinkarim. Uglavnom, jedino što je važno je da nikad, nikad nikad ne cinkariš.“

„Dobro“, rekao sam, mada sam se zapitao: *šta ako me neko opali po njušci, da li treba da istrajavam u priči kako sam naleteo na vrata?* Malo mi je to delovalo glupo. Kako da se obračunaš sa siledžijama i seronjama ako ne možeš da ih uvališ u nevolju? Mada nisam to pitao Čipa.

* Nem.: Popularan naziv za operativnu vojnu doktrinu koja predviđa upotrebu mobilnih snaga koje napadaju koristeći brzinu i iznenađenje kako bi onemogućile neprijatelja da blagovremeno uspostavi koherentnu odbranu. (Prim. prev.)

„Dobro, Buco. Stigli smo do tačke večeri kad sam prinuđen da ustanem i potražim svoju devojkicu. I zato mi daj nekoliko cigareta, koje ionako nikad nećeš popuštiti, pa se vidimo kasnije.“

Rešio sam da još neko vreme ostanem na ljuljašci, delimično zbog toga što je temperatura padala na prijatnih, mada doduše sparnih, trideset stepeni, a delimično zbog toga što sam se nadao da će se Aljaska pojaviti. No, samo što je Pukovnik otišao na mene su nasrnuli insekti: nevidljive bubice (koje, samo da se zna, mogu da se vide) i komarci su se rojili oko mene u neopisivom broju, proizvedeci kakofoniju mahanjem sićušnih krila. I tad sam rešio da zapalim cigaru.

Tako ću, mislio sam, *dimom oterati bube*. I, uspeo sam u tome, do izvesne mere. Lagao bih, međutim, ako bih tvrdio da sam propužio zato što sam hteo da oteram insekte. Pušač sam postao pod jedan, zato što sam sedeo sâm na ljuljašci, pod dva, imao sam kod sebe cigarete i pod tri, zaključio sam da ako svi ostali mogu da puše cigarete bez kašljanja, onda, do vraga, mogu i ja. Ukratko, nisam imao valjan razlog. I zato, neka bude pod četiri, da su bube krive.

Uspeo sam da povučem čitava tri dima pre nego što sam osetio mučninu, vrtoglavicu i samo poluprijatnu ošamućenost. Ustao sam da krenem. Tad sam začuo glas iza sebe.

„I stvarno pamtiš poslednje reči?“

Pritrčala mi je s leđa, zgrabila me za ramena i povukla natrag na baštensku ljuljašku.

„Aha“, rekao sam. Potom sam, oklevajući dodao: „Hoćeš da me ispitaš?“

„Dž. F. K.“, rekla je.

„To je bar očigledno“, odgovorio sam.

„Ma, je li?“, rekla je.

„Ma, ne. To su mu poslednje reči. Neko mu je rekao: 'Gospodine predsedniče, ne možete reći da vas Dalas ne voli', a on je odgovorio: 'To je bar očigledno', i tad su ga upucali.“

Nasmejala se. „Čoveče, to je strašno. Ne bi trebalo da se smejem. Ali šta mogu“, pa se ponovo nasmejala. „Dobro, dragi gospodine *Poslednje Reči Velikana*, imam pitanje za tebe.“ Zavukla je ruku u pretrpani ruksak i izvadila jednu knjigu. „Gabriel Garsija Markes. *General u svom lavirintu*. Bez sumnje jedna od mojih omiljenih. O Simonu Bolívaru.“ Nisam imao pojma ko je Simon Bolívar, a ona mi nije dala ni priliku da je pitam. „To je istorijski roman, pa nisam sigurna da je tačno, ali znaš li koje su mu poslednje reči u knjizi? Ne, ne znaš. Onda ću ti ja reći, senjor *Oproštajne Izjave*.“

I tad je upalila cigaretu i tako snažno uvukla dim da sam mislio da će u jednom cugu stići do filtera. Ispustila je vazduh i počela da čita:

„’Potreslo ga je’ – misli se na Simona Bolívara – ’zapanjujuće otkriće da se mahnita trka njegovih nesreća i snova tog trenutka bližila završnici. Sve ostalo je bilo u mraku. ’Do vraća’, uzdahnuo je. ’Kako se uopšte izlazi iz ovog lavirinta!’“

Umeo sam da prepoznam dobre poslednje reči kad ih čujem, pa sam zabeležio u glavi da moram naći biografiju tog tipa Simona Bolívara. Sjajne poslednje reči, mada nisam u potpunosti razumeo na šta misli. „I, kakav je to lavirint?“, upitao sam je.

Ovde nije zgoreg pomenuti da je ona bila prelepa. U tami pokraj mene, mirisala je na znoj, sunce i vanilu, a pri slaboj večernjoj mesečini mogao sam da razaznam samo njenu siluetu, osim kad povuče dim, pa joj žar cigarete oboji lice slabim crvenkastim sjajem. No, čak sam i u sumraku mogao da joj vidim oči – divlje smaragde. Imala je jedne od onih očiju koje čoveka teraju da tu osobu podržava u svakom njenom nastojanju. Ali nije samo bila lepa, već i opasno zgodna, i grudi su joj se ocrtavale ispod tanušne majice na bretele, dok je lepo oblikovanim nogama mahala napred-nazad ispod ljuljaške, tako da su joj sa nožnih prstiju nalakiranih tirkiz

plavim lakom visile japanke. I upravo tada, između mog pitanja o lavirintu i njenog odgovora, uvideo sam *značaj* oblina, značaj onih stotina mesta na kojima se jedan deo devojačkog tela pretapa u drugi, od risa noge preko gležnja ka listu, od lista ka kuku, struku i grudima pa sve do vrata, prćastog nosa, čela, ramena i nazad preko izvijenog luka leđa do guzova i tako dalje. Naravno da sam i ranije *primećivao* obline, samo nikad nisam do kraja umeo da cenim njihov značaj.

Dok je govorila primakla mi se ustima dovoljno blizu da joj osetim dah, topliji od vazduha: „U tome i jeste tajna, zar ne? Da li je to lavirint smrti ili života? Šta od toga pokušava da izbegne – svet ili njegov kraj?“ Čekao sam da nastavi da priča, ali je posle nekog vremena postalo jasno da ona očekuje neki odgovor.

„Ovaj, ne znam“, konačno sam rekao. „Jesi li zaista pročitala sve one knjige u sobi?“

Nasmejala se. „Oh, bože, nisam. Možda svega trećinu. Ali *nameravam* da ih sve pročitam. Zovem ih mojom Životnom bibliotekom. Još kad sam bila mala počela sam svakog leta da obilazim garažne rasprodaje i kupujem svaku knjigu koja mi se učini vrednom. Tako uvek imam nešto za čitanje. Ali toliko drugih stvari ima da se uradi: cigareta da se popuši, ljubavi da se vodi, ljuljaški da se ljulja na njima. Imaću više vremena za čitanje kad ostarim i razbolim se.“

Kazala mi je da je podsećam na Pukovnika kad je stigao u Kalver Krik. Oboje su iste godine došli u školu, objasnila mi je, kao stipendisti sa, kako je rekla, „zajedničkim zanimanjem za piće i nestašluke“. Izraz *piće i nestašluke* me je zabrinuo da sam upao u ono što bi moja majka nazvala „lošim društvom“, ali oboje su delovali previše pametno za loše društvo. Dok je pikavcem palila novu cigaretu ispričala mi je da je Pukovnik pametan samo što se nije dovoljno izliveo pre dolaska u Krik.

„Ali brzo sam rešila taj problem.“ Nasmejala se. „Do novembra sam mu nabacila prvu devojkicu, savršeno finu ne-Nedeljnu ratnicu po imenu Dženis. Šutnuo ju je posle mesec dana zato što je bila i suviše bogata za njegovu siromaštvom natopljenju krv, ali nema veze. Te godine smo izveli našu prvu smicalicu – napunili smo učionicu 4 tankim slojem klikera. Naravno, od tada smo prilično napredovali.“ Nasmejala se. I tako je Čip postao Pukovnik – vojni strateg njihovih smicalica, a Aljaska je oduvek Aljaska, neverovatna, stvaralačka sila iza njih.

„Bistar si isto kao i on“, rekla je. „Doduše, tiši si. I slađi, ali pravićemo se da to nisam rekla, zato što volim mog dečka.“

„Da, ni ti nisi loša“, rekao sam, pošto me je njen kompliment oborio s nogu. „Ali, pravićemo se da to nisam rekao zato što volim moju devojkicu. Oh, čekaj. Pa, ja nemam devojkicu.“

Nasmejala se. „Aha, ne brini, Bucu. Ako nešto mogu, to je da ti pronađem devojkicu. Hajde da se dogovorimo: ti prokljuvi šta je mislio pod lavirintom i kako se iz njega izlazi, a ja ću ti srediti da povališ nešto.“

„Dogovoreno.“ Rukovali smo se.

Kasnije smo Aljaska i ja krenuli ka krugu spavaonica. Cika-de* su brujale svoju melodiju u istom tonu, kao i kod kuće na Floridi. Okrenula se prema meni dok smo hodali kroz mrak i rekla: „Da li ti se nekad, dok šetaš noću, desi da se utronjaš, i mada znaš da je glupo, poželiš da trčiš sve do kuće?“

To mi se priznanje činilo previše tajnim i ličnim, da bih ga otkrio potpunom strancu, ali njoj sam ipak rekao: „Da, skroz.“

Za trenutak je začutala. Onda me je zgrabila za ruku, prošaputala: „Trk, trk, trk“, i pojurila, vukući me za sobom.

* Vrsta insekata. (Prim. prev.)

Sto dvadeset sedam dana pre

Žmirkajući od znoja u očima, sutradan sam u rano popodne lepio Van Gogov poster na vrata. Pukovnik je sa kreveta vodio računa da li poster stoji ravno i pokušavao da mi odgovori na beskrajna pitanja o Aljaski. *Koja je njena priča?* „Ona je iz Stanice Vajn. Verovatno bi prošao pored tog mesta da ga ne primetiš – a, koliko sam shvatio, tako je najbolje. Dečko joj ima Vanderbiltovu stipendiju. Svira bas u nekom bendu. O njenoj porodici ne znam mnogo.“ *Znači, stvarno joj se dopada?* „Valjda. Ne vara ga, što je prvi put.“ I sve tako. Čitavo jutro nisam mogao ni o čemu drugom da mislim, ni o Van Gogovom posteru, ni o video igricama, pa čak ni o rasporedu časova, koji mi je Oreo tog jutra doneo. Tako smo se i upoznali:

„Dobro došli u Kalver Krik, gospodine Halter. Ovde ćete imati široku slobodu. Zloupotrebite je i zažalićete. Delujete kao fin momak. Ne bih voleo da se oprostim od vas.“

A onda se zagledao u mene na način koji je bio ili ozbiljan ili ozbiljno zao. „Aljaska to zove *pogled prekog suda*“, rekao mi je Pukovnik pošto je Oreo izašao. „Sledeći put kad ti ga uputi znaj da si nadrljao.“

„Dobro, Bucu“, kazao je Pukovnik dok sam se odmicao od postera koji je bio nedovoljno ravan. „Dosta priče o Aljaski. Po mojoj računici u školi ima još devedeset dve devojkice, i sve do jedne su manje lude od Aljaske, koja, ako mogu i to da dodam, *već ima dečka*. Idem na ručak. Danas je bufrido dan.“ Izašao je, ostavivši otvorena vrata za sobom. Osećajući se potpuno sluđeno i idiotski ustao sam da zatvorim vrata. Na pola kruga spavaonice Pukovnik se osvrnuo: „Čoveče, imaš li ti nameru da kreneš?“

O Alabami može svašta ružno da se kaže, ali ne i da se njihovi žitelji nepotrebno plaše da upotrebe fritezu. U menzi